

Oerpaard: terug van weggeweest

Het Przewalskipaard bestond al in de oertijd (zo'n 10.000 jaar geleden). Het leefde toen in grote kuddes op de Europese vlakten. Ook is het Przewalskipaard de voorouder van al onze huispaardenrassen. Het wordt daarom vaak het "oerpaard" genoemd. Maar eigenlijk zijn Przewalskipaarden heel moderne paardachtigen. De stamvader van de huidige paarden (Eohippus) ontstond namelijk al zo'n 50 miljoen jaar geleden.

Van vier tenen naar één hoef

Eohippus (ofwel 'dageraads-paard') leefde in het bos. Hij was nauwelijks groter dan een hond en had vier tenen per poot. De nieuwere paardensoorten die uit Eohippus voortkwamen, gingen na verloop van tijd op de open vlakten leven. Hun lichaamsbouw veranderde daardoor ook: ze werden steeds iets groter en kregen steeds minder tenen.

Uiteindelijk ontstonden de tegenwoordige paardachtigen, waaronder het Przewalskipaard en de zebra. Die hebben alleen de middelste teen nog over. Op deze ene teen met stevige hoef, kunnen ze heel hard rennen.

Uitgestorven?

Toen het Przewalskipaard in 1879 ontdekt werd op de steppe van Mongolië, waren er nog slechts enkele kuddes over. In 1968 stierf dit wilde paard in de natuur zelfs helemaal uit. Jacht en concurrentie met vee waren de belangrijkste oorzaken.

Fokprogramma
Gelukkig leefden er nog wel enkele Przewalskipaarden in dierentuinen. Dankzij intensieve samenwerking, werd een goed fokprogramma opgezet. Daarna konden er na verloop van tijd weer Przewalskipaarden worden uitgezet

in Europese wildparken. In 1998 werden zelfs weer de eerste Przewalskipaarden in Mongolië vrijgelaten. Het fokprogramma in dierentuinen loopt nog steeds. Ook veulens die in GaiaZOO ter wereld komen, vertrekken regelmatig naar wildreservaten.

Urpferd?

Das Przewalskipferd gab es schon in der Urzeit (ungefähr vor 10.000 Jahren). Es lebte damals in großen Herden auf dem europäischen Flachland. Auch ist das Przewalskipferd der Ahne all unserer Hauspferderassen. Es wird deshalb oft das "Urpferd" genannt. Aber eigentlich sind Przewalskipferde ganz moderne Equidae. Die Stammform der heutigen Pferde (Eohippus) entstand nämlich schon ungefähr vor 50 Millionen Jahren.

Von vier Zehen bis hin zu einem Huf

Eohippus lebte im Wald. Er war kaum größer als ein Hund und hatte vier Zehen an jedem Bein. Die neueren Pferderassen, die aus Eohippus entstanden, lebten nach einiger Zeit auf dem Flachland. Der Körperbau änderte sich dadurch auch: Sie wurden immer etwas größer und hatten allmählich weniger Zehen. Letztendlich entstanden die heutigen Equidae, wozu das Przewalskipferd und das Zebra gehören. Sie haben nur noch den mittleren Zeh. Mit diesem Zeh mit starkem Huf können sie sehr schnell laufen.

Ausgestorben?

Als das Przewalskipferd 1879 auf der Savanne der Mongolei entdeckt wurde, gab es nur noch einige Herden. Im Jahre 1968 starb dieses Wildpferd in der freien Natur sogar ganz aus. Jagd und Konkurrenz durch Vieh waren die wichtigsten Ursachen.

Zuchtprogramm

Zum Glück lebten noch einige Przewalskipferde in Zoos. Dank intensiver Zusammenarbeit wurde ein gutes Zuchtprogramm erstellt. Dadurch konnten nach einer gewissen Zeit wieder Przewalskipferde freigelassen werden in europäischen Wildparks. Im Jahre 1998 wurden sogar wieder die ersten Przewalskipferde in der Mongolei freigelassen. Das Zuchtprogramm in Zoos besteht immer noch. Auch Fohlen, die in GaiaZOO geboren werden, ziehen regelmäßig nach Wildreservaten ab.

Prehistoric horse?

The Przewalski's horse is the ancestor of all domestic horse races and lived on the European plains in prehistoric times. Therefore it is also called "pre-historic horse". Yet, Przewalski's horses are actually quite modern equidae. Actually, the forefather of today's horses (Eohippus) originated about 50 million years ago. This prehistoric horse was small and had four toes. The later equidae became bigger and bigger and had increasingly less toes. Modern horses only have the middle toe left.

Extinct

About 10.000 years ago Przewalski's horses could be found in the whole of Europe, but when they were discovered on the bare grass steppes of Mongolia in 1879, there were only a few herds left. In 1968 they even became extinct in the wild. Hunting and the competition with cattle were the main causes. Luckily there were a few Przewalski's horses left, living in zoos. Thanks to a good breeding program this wild horse could be saved. Nowadays, they even live on the steppes of Mongolia again.

Przewalskipaarden stierven in 1968 uit in het wild, maar dankzij een goed fokprogramma leven ze nu weer op de steppes van Mongolië.

Foto's: Waltraut Zimmermann

Przewalskipaard: leven in groepen

Przewalskipaarden leven in kuddes op de kale grassteppen van Mongolië. Daarin leidt een dominante hengst een harem van enkele merries met veulens en jaarlingen. Na een paar jaar wordt de leidende hengst van zijn troon gestoten door een sterke, jongere hengst. Hierdoor wordt inteelt voorkomen.

Om beter te kunnen ruiken, flemen paarden.

Snelle veulens

De winters in Mongolië zijn koud, duren lang en er is maar weinig voedsel. Daarom komen Przewalskipaarden altijd in de zomermaanden ter wereld. Het veulen wordt na een draagtijd van ruim 11 maanden geboren en moet vrijwel direct met de kudde meelopen. De eerste dagen volgen de veulens hun moeder op de voet, maar daarna trekken ze ook veel met leeftijdsgenoten op. Als de veulens één tot tweeënhalf jaar oud zijn, jagen hun ouders hen de kudde uit.

Geuren

Er zijn veel soorten geuren waarmee Przewalskipaarden elkaar een boodschap over kunnen dragen: urine, mest, zweet. Zo kunnen ze bijvoorbeeld hun kudde terugvinden of hun territorium afbakenen. Als Przewalskipaarden iets bijzonders ruiken, zullen ze 'flemen': ze trekken hun bovenlip op, waardoor een speciaal reukorgaan gestimuleerd wordt (het orgaan van Jacobson). Bij andere paardachtigen kun je dit gedrag ook zien.

Wild paard

Uit het Przewalskipaard werden al onze huipaarden gekweekt. Toch kun je duidelijke verschillen zien. De manen van Przewalskipaarden staan bijvoorbeeld rechtop en ze hebben geen haarlok over het voorhoofd. Ook heeft hun staart alleen aan het uiteinde lange haren. De onderbenen zijn aan de voorzijde geheel zwart en aan de achterzijde horizontaal zwart gestreept. Over de rug loopt een zwarte aalstreep.

Przewalskipferd: leben in Gruppen
Przewalskipferde sind Herdentiere, die auf der kahlen Savanne der Mongolei leben. In einer Gruppe führt ein dominanter Hengst einen Harem einiger Stuten mit Fohlen und Jährlingen. Nach einigen Jahren wird der führende Hengst von einem starken, jüngeren Hengst von seinem Thron gestoßen. Auf diese Weise wird Inzucht vermieden.

Schnelle Fohlen

Der Winter in der Mongolei ist kalt, dauert lange und es gibt nur wenig Nahrung. Deshalb kommen Przewalskipferde immer in den Sommermonaten zur Welt. Das Fohlen wird nach einer Tragezeit von mehr als 11 Monaten geboren und muss nahezu sofort der Herde folgen. In den ersten Tagen folgen die Fohlen ihrer Mutter auf dem Fuße, aber danach verkehren sie auch viel mit Altersgenossen. Wenn die Fohlen ein bis zweieinhalb Jahre alt sind, werden sie von den Eltern aus der Herde verjagt.

Düfte

Es gibt viele Arten von Düften, mit denen Przewalskipferde sich verständigen: Urin, Mist, Schweiß. So können sie zum Beispiel die Herde zurückfinden oder das Territorium abgrenzen. Wenn Przewalskipferde etwas Besonderes riechen, 'flemen' sie: Sie ziehen die Oberlippe hoch, wodurch ein spezielles Geruchsorgan stimuliert wird (das Jacobson-Organ). Bei anderen Equidae sieht man dieses Verhalten auch.

Wildpferd

Aus dem Przewalskipferd wurden alle Hauspferde gezüchtet. Man kann jedoch deutliche Unterschiede sehen. Die Mähne der Przewalskipferde stehen zum Beispiel aufrecht und sie haben keine Haarlocke vor der Stirn. Auch hat der Schwanz nur am Ende lange Haare. Die Unterschenkel sind an der Vorderseite ganz schwarz und an der Rückseite horizontal schwarz gestreift. Über dem Rücken befindet sich ein schwarzer Aalstrich.

Przewalski's horses: living in groups
Przewalski's horses live in herds with a dominant stallion leading a harem of a few mares with foals and yearlings (that leave the herd after one to two and a half years). After a few years the leading stallion is replaced by a younger one. This prevents inbreeding. Using scent of urine, manure and sweat, group members can send messages to each other.

Quick foals

Przewalski's horses are born after a pregnancy of over 11 months. The foal has to move with the herd almost immediately. The first few days the foals follow their mothers closely, but then they also spend much time with other horses of the same age.

Wild horse

The Przewalski's horse is the ancestor of all domesticated horse races. However, if you take a good look at its head, mane, tail and legs, you can see that it differs distinctly from domesticated horses.

Het Przewalskipaard dankt zijn ingewikkelde naam aan generaal Przewalski, die dit wilde paard op expeditie in 1879 in Mongolië ontdekte.

Grote foto: Waltraut Zimmermann

